

МУДРА Світлана В'ячеславівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри мовної підготовки
*Київського інституту Національної
гвардії України*

ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович,
Курсант 3 відділення 122 навчальної групи
факультету ЗДБ Київського інституту
Національної гвардії України

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МИРНИЙ ТА ВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

Спілкування є основою будь-якої організації, і армія не є винятком. У контексті національної оборони ефективна військова комунікація відіграє ключову роль у захисті інтересів безпеки нації. У цій науковій роботі досліджуються причини існування військового зв'язку та його незамінна роль у забезпеченні ефективності та успіху військових операцій. Комунікація – це обмін інформацією між людьми та їх об'єднаннями в процесі взаємодії, діяльності та спілкування [5, с. 4]

Вчений Г. Саймон надавав таке пояснення поняття «комунікація»: «Комунікацію можна формально визначити як процес передачі передумов рішення від одного члена організації до іншого. Вочевидь, без комунікації не може бути й організації, оскільки відтак група не має змоги вплинути на поведінку індивіда» [3, с. 111].

Зовнішні комунікації у військовій організаційній структурі покладаються на структурні підрозділи управління і штабу та забезпечують управлінську взаємодію в загальній системі управління Збройних Сил України, співпрацю за двосторонніми інтересами із зацікавленими цивільними установами й організаціями за територіальним принципом, взаємодію зі структурними елементами Сектору безпеки та оборони, а також роботу із цивільним населенням [4, с. 20]. В той час як внутрішні комунікації – умовно можна розділити на формальні та неформальні [1, с.135]. Формальні комунікації зумовлені структурою організації і мають повне право називатися управлінськими комунікаціями [2, с. 11]. Неформальні комунікації в організації зумовлені присутністю соціологічних та психологічних факторів, тобто наявними потребами персоналу у спілкуванні. У військовій частині цей вид комунікацій існує у вигляді контактів між друзями, приятелями, сусідами (тобто людьми, що мають спільні інтереси). Крім того, каналами неформальних комунікацій виступають групи в месенджерах та соціальних мережах, які дозволяють швидко та якісно обмінюватися великим масивами інформації [4, с. 20].

Головною причиною існування військової комунікації є сприяння координації дій. У сучасному, складному та динамічному середовищі накази

повинні розповсюджуватися швидко та точно. Військовим керівникам різних рівнів необхідно мати можливість повідомляти про свої наміри, стратегії та накази в режимі реального часу. Командування потребує постійної ситуаційної обізнаності.

У сфері військових дій ефективність систем зв'язку набуває першочергового значення. З огляду на мирний період часу військова комунікація відіграє перш за все стратегічну роль. Показники ефективності в такому випадку базуються не на швидкості, а на точності та прозорості. Міжвідомча співпраця набуває особливого значення у мирний час і охоплює співпрацю з різними урядовими установами та міжнародними партнерами. Цей вид комунікації відображає складну систему взаємодій, що характеризується багатовимірним співробітництвом на шляху до досягнення спільних цілей безпеки.

Слід пам'ятати про те, що військова комунікація в мирний час відіграє не менш важливу роль, ніж під час конфлікту. Її головна мета — підтримувати стан готовності, забезпечуючи готовність збройних сил швидко й ефективно реагувати, якщо виникне така потреба. Ефективність у цьому контексті характеризується постійним навчанням, обслуговуванням обладнання та розвитком персоналу. Як була зазначено вище, створення безперервних каналів зв'язку та механізмів координації між різними організаціями для вирішення спільних проблем безпеки допомагає координувати дії військових у випадку стихійного лиха чи миротворчої місії.

Хоч безпека і залишається головною проблемою, рівень оперативної секретності зазвичай знижується в мирний час. Саме це сприяє ще більшій прозорості у відносинах з громадськістю, міжнародній дипломатії та дозволяє підтримувати якісну співпрацю з країнами-союзниками.

Під час воєнного періоду комунікація відіграє нагальну та невідкладну роль, що характеризується необхідністю швидкої передачі даних. Також у такий час особливо посилюються заходи безпеки, такі як: вдосконалені методи шифрування, резервування каналів зв'язку та стійкі системи резервного копіювання. Це є невід'ємною частиною стратегії стійкості військового зв'язку, розробленої для забезпечення зв'язку навіть за наявності навмисних ворожих спроб порушити його або перехопити.

Ефективність військового зв'язку під час війни є критично важливою для досягнення успіху, безпеки військ і загальних результатів.

Одним із головних показників ефективності військового зв'язку під час воєнного періоду є швидкість. Незалежно від того, чи йдеться про передачу наказів, розвідувальні дані чи оновлення ситуації, швидкість зв'язку безпосередньо впливає на прийняття рішень і оперативну координацію.

Під час війни військова комунікація в основному зосереджена на тактичних операціях. Включно із координацією пересування військ, керуванням вогневою підтримкою та передачею інформації в режимі реального часу з лінії фронту.

Ефективність також залежить від впровадження надійних методів шифрування та створення резервування в каналах зв'язку та резервних системах. Ці заходи забезпечують конфіденційність, цілісність і доступність інформації.

Кожне повідомлення, наказ або частина розвідувальної інформації має серйозні наслідки. Ефективність і дієвість нерозривно пов'язані зі здатністю підтримувати чіткі та лаконічні протоколи зв'язку в умовах надзвичайного тиску та стресу, запобігаючи непорозумінням або помилкам.

Отже, ефективність військової комунікації є невід'ємною частиною національної безпеки як у мирний, так і воєнний час. Її роль полягає в забезпеченні готовності військових сил до дій в будь-яких умовах.

Список використаних джерел

1. Віноградська О. М., Віноградська Н. С., Шевченко В. С. Менеджмент: навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2008. 160 с.
2. Денисюк С. Г. Комунікологія : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
3. Капштик О. В. Поняття і сутність стратегічних комунікацій як засобу забезпечення національної безпеки. Державне управління: удосконалення та розвиток. С. 109–113. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2018/23.pdf (дата звернення: 20.09.2023).
4. Невальонний Є. О. Комунікаційні процеси військової частини: типологія, завдання, роль у процесі управління. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v31/6.pdf> (дата звернення: 19.09.2023).
5. Центр Морально-Психологічного Забезпечення Збройних Сил України. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів. https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2020/01/Poradnyk_vnutrishni-komunikatsii.pdf.